

BEREDSKAPSPLAN

ADMINISTRATIV DEL

SØR-TROMS IUA

DOK-ID: 1.4.2	Utarbeidet av: Styret Sør-Troms IUA	Godkjent av: Årsmøtet Sør-Troms IUA	Revisjon: 2/2015	Dato: 17.09.2015	Side: 1 av 17
------------------	---	--	---------------------	---------------------	------------------

INNLEDNING

...Formålet med beredskapen mot akutt forurensning er å verne om liv, helse, naturmiljø og næringsinteresser til sjøs og på land...

Beredskapsplanen er et beslutningsstøtteverktøy for det Interkommunale Utvalget mot Akutt forurensning (IUA), og skal sikre at tiltak iverksettes når en forurensningssituasjon inntreffer. Vertskommunens operative beredskap kan settes i innsats og opptre da som en del av IUAs beredskapsorganisasjon, også selv om ikke IUA formelt etablerer seg i den aktuelle situasjonen.

Alle som er nevnt i beredskapsplanen plikter å være godt kjent med innholdet i planverket. Planen skal, så langt det er mulig, gi den enkelte anvisning på hvordan han skal forholde seg når IUAs beredskapsorganisasjon aktiviseres. Den enkelte plikter å forberede seg best mulig på sin primærfunksjon.

IUAs beredskapsorganisasjon skal kunne gi den enkelte kommune, skadevolder og eventuelt Kystverket bistand ved akutte forurensningstilfeller.

Planen er ikke dekkende for alle typer tiltak. Dette har bl.a sammenheng med at hendelser som kan inntreffe er svært forskjellige. Det er derfor viktig at hele organisasjonen og den enkelte medarbeider har gode fagkunnskaper, er godt forberedt, tar initiativ, bruker sunn fornuft og sin kreativitet.

Beredskapsplanen er delt opp i to deler; En administrativ og en Operativ del.

Administrativ del

Den administrative delen av beredskapsplanen skal gi en helhetlig plan av den totale utøvende driften av Sør-Troms IUA både i og utenfor aksjoner mot akutt forurensning.

Operativ del

Den operative delen av beredskapsplanen er et beslutningsstøtteverktøy for Sør-Troms IUA, og skal sikre at tiltak iverksettes når en forurensningssituasjon inntreffer. Denne er trukket ut at den administrative delen for å kunne mer fungere som et ”levende” planverk og gi rom for hyppigere oppdatering.

Ved uoverenstemmelse mellom planverket og vedtektene så vektas disse i følgende rekkefølge:

1. Vedtekter Sør-Troms IUA
2. Beredskapsplan, Administrativ del
3. Beredskapsplan, Operativ del

INNHALDSFORTEGNELSE

---

1. LOVGRUNNLAG.....	4
1.1. Forurensningsloven.....	4
1.2. Lov om brann- og eksplosjonsvern.....	4
1.3. Lov om havner og farvann m v.....	5
1.4. HMS.....	5
2. ANSVAR OG OPPGAVER.....	6
2.1. Beredskapsplikt.....	6
2.1.1. Ansvarlig forurensere (aksjonsnivå 1).....	6
2.1.2. Kommunen (aksjonsnivå 2).....	6
2.1.3. Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA – aksjonsnivå 3).....	6
2.1.4. Staten (aksjonsnivå 4).....	6
2.2. Varslingsplikt.....	6
2.3. Plikt til å iverksette tiltak.....	7
2.3.1. Ansvarlig forurensere – aksjonsnivå 1:.....	7
2.3.2. Kommunen – aksjonsnivå 2:.....	7
2.3.3. Kommunen(e) ved IUA – aksjonsnivå 3:.....	7
2.3.4. Staten ved Kystverket – aksjonsnivå 4:.....	7
2.4. Bistandsplikt.....	7
2.4.1. Ansvarlig forurensere.....	7
2.4.2. Kommunen og IUA.....	8
2.4.3. Staten ved Kystverket.....	8
3. FORURENSNINGSTRUSSELEN.....	9
3.1. Generelt.....	9
3.2. Forurensningstrusselen - Sjø.....	9
3.3. Forurensningstrusselen - Land.....	9
3.4. Deltakerkommunenes ansvar.....	9
3.5. Scenariobaserte beredskapsanalyser.....	9
4. INFORMASJONSANSVAR.....	10
4.1. Generelt.....	10
4.2. Hovedprinsipp for kommunikasjon med media.....	10
4.3. Sjekklistene for mediåhåndtering.....	10
5. HMS.....	11
5.1. Hensikten med internkontroll.....	11
5.2. Organisering.....	11
5.3. HMS Perm.....	11
6. UTSTYR.....	12
6.1. Generelt.....	12
6.2. IUA utstyr hovedlager.....	12
6.3. IUA utstyr deltakerkommuner.....	12

6.4. Ytterligere IUA utstyr	12
7. DIGITALE HJELPEMIDLER.....	13
7.1. Generelt.....	13
7.2. DSB-CIM Krisestøtteverktøy	13
7.3. Kystinfo – Kystverkets kartløsning.....	13
8. DEFINISJONER.....	14
9. VEDLEGG.....	17
9.1. Generelt.....	17
Vedlegg 1 – Beredskapsplan, Operativ Del	17
Vedlegg 2 – HMS permen "Oljevern"	17
Vedlegg 3 – Forurensningstrusselen, Scenariobaserte beredskapsanalyser.....	17

1. LOVGRUNNLAG

1.1. Forurensningsloven

Forurensningsloven regulerer statens, kommunenes og privates håndtering av akutt forurensning eller fare for slik forurensning. Lovens hovedregel i § 7 slår fast at det er forbudt å forurense med mindre det foreligger særlig hjemmel for det. Forbudet dekker alle aktive handlinger som kan føre til virkninger som faller inn under loven, men det gjelder også forurensning som oppstår ved passivitet og unnlatelser eller ved å inneha noe som kan føre til forurensning, siden loven også gjelder fare for forurensning.

- I § 38 defineres akutt forurensning som “Forurensning av betydning som inntreffer plutselig og som ikke tillates etter bestemmelse i eller i medhold av forurensningsloven.”
- § 39 Beskriver den varslingsplikt alle, inkludert kommunene, har i forbindelse med akutt forurensning. “Varslingsplikten ..... påhviler den ansvarlige. Også andre har plikt til å varsle”. Nærmere bestemmelser om varslingsplikten er gitt.
- § 43 sier at “Kommuner skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap etter §§ 40-42.”
- § 44 gir forurensningsmyndigheten (SFT) rett til å stille krav til den kommunale beredskapen, få fremlagt beredskapsplan til godkjenning, samt å pålegge kommuner å samarbeide om beredskap (IUA).
- § 46 slår fast at kommunen har plikt til å aksjonere, selv om situasjonen ikke faller innenfor rammen for kommunal beredskap (§ 43).
- § 47 beskriver kommunenes plikter vedrørende bistand med personell og utstyr ved aksjoner, også utenfor eget område. § 47 gir videre kommunen myndighet til å pålegge private beredskapspliktige å bistå med utstyr og personell.

Med hjemmel i forurensningsloven er det også utstedt følgende forskrifter:

- "Forskrift for sammensetning og bruk av dispergeringsmidler for bekjempelse av oljesøl (Vedl F, Uvedl 4)"
- "Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning" "Forskrift om nedgravde oljetanker".

1.2. Lov om brann- og eksplosjonsvern

Det er i " Lov om vern mot brann, eksplosjon mv. av 14.juni 2002 nr 20", beskrevet brannvesenets rolle:

- § 11 fastslår at brannvesenet skal bistå ved andre akutte ulykkessituasjoner enn brann.
- § 15 regulerer avtaler om beredskapssamarbeid
- § 20 fastslår at brannsjefen skal ha skadestedsledelsen inntil oppgaven eventuelt overtas av annen ansvarlig leder. Dette gjelder når intet annet er avtalt, f.eks. i form av beredskapsplan mot akutt forurensning.

Med hjemmel i Lov om brann, eksplosjon mv. er det bla utstedt følgende forskrift med veiledning:

- "Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen" som setter nærmere krav til beredskapen ved brann og andre ulykkessituasjoner.

1.3. Lov om havner og farvann m v

Lov om havner og farvann av 17. april 2009 hjemler regulering av skipstrafikken, samt presiserer kommunens ansvar for sikkerhet i kommunens sjøområder.

1.4. HMS

Ivaretagelse av innsatspersonellets liv og helse i forbindelse med oljevernaksjoner er sentralt i enhver aksjon. Under beskrives lover og forskrifter som har særskilt relevans ved oljevernaksjoner.

Følgende lover omhandler krav til HMS i forbindelse med oljevernarbeid:

- Arbeidsmiljøloven av 17.06.2005 med endringer av 2010
- Sjømannsloven av 30.05.1975 med endringer av 2008
- Forurensningsloven av 13.3.1981 med endringer av 2009
- Skipssikkerhetsloven av 1.7.2007 med endringer av 2010

Følgende forskrifter som er relevante i forbindelse med arbeidet som utføres ved oljevernaksjoner. Listen er ikke uttømmende:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, (Internkontrollforskriften av 17.02.1997) er sentral i arbeidet med HMS.
- Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler av 30.12.2013
- Forskrift om bruk av arbeidsutstyr av 12.6.2011
- Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen av 24.5.1993
- Forskrift om helse og sikkerhet i eksplosjonsfarlige atmosfærer av 30.6.2003
- Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier av 16.7.2002
- Forskrift for sammensetning og bruk av dispergeringsmidler for bekjempelse av oljesøl (inngår i Forurensningsforskriften av 1.6.2004)
- Forskrift om arbeidsmiljø, sikkerhet og helse for arbeidstakere på skip av 1.1.2005
- Forskrift om vern av arbeidstakere på skip mot eksponering for kjemikalier av 1.1.2005.
- Forskrift om oppbygging og bruk av stoffkartotek for helsefarlige stoffer i virksomheter av 29.06.2005
- Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker virksomheter der farlige kjemikalier forekommer av 17.6.2005
- Forskrift om vern mot støy på arbeidsplassen av 26.4.2006
- Forskrift om havnearbeid av 10.11.1994
- Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensnig av kjemikalier (REACH) av 30.5.2008
- Forskrift om utstyr og sikkerhetssystem til bruk i eksplosjonsfarlig området av 09.12.1996
- Forskrift om helse og sikkerhet i eksplosjonsfarlige atmosfærer av 30.6.2003
- Forskrift om høytrykksspyling m.m. av 06.12.2011
- Forskrift om bruk av fartøy i oljevern av 8.2.2011

2. ANSVAR OG OPPGAVER

2.1. Beredskapsplikt

2.1.1. Ansvarlig forurensner (aksjonsnivå 1)

Det er et grunnleggende prinsipp i forurensningsloven at den som driver virksomhet som kan medføre akutt forurensning skal sørge for en nødvendig beredskap mot mulig forurensning forårsaket av egen virksomhet, jf. §§ 40- 42.

2.1.2. Kommunen (aksjonsnivå 2)

Kommunene skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som forårsakes av normal virksomhet innen kommunen. Kommunens aksjonsplikt omfatter alle utslipp i kommunen, uansett omfang, som ikke håndteres av ansvarlig forurensner jf. forurensningsloven § 43. Kommunen har også plikt til å bistå staten, dersom staten iverksetter en statlig aksjon, jf. forurensningsloven § 47.

2.1.3. Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA – aksjonsnivå 3)

Dersom en hendelse er av et større omfang enn den enkelte skadevolder eller kommune kan håndtere på egen hånd, kan støtte rekvireres fra Sør-Troms IUA. Deltakerkommunene bidrar samlet til å styrke den lokale og regionale beredskapsevnen på en økonomisk og administrativ mer effektiv måte. Jfr. forurensningslovens §§ 43 og 47.

2.1.4. Staten (aksjonsnivå 4)

Kystverket skal sørge for beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke er dekket av kommunal eller privat beredskap etter forurensningsloven §§ 40-44. Kystverket har som følge av dette ansvaret for drift og utvikling av statens beredskap mot akutt forurensning, herunder statens aksjonsorganisasjon.

Kystverket har ansvar for at privat, kommunal og statlig beredskap samordnes i et nasjonalt beredskapssystem. Kystverkets beredskapsplan beskriver beredskapsorganisasjonen og hvordan samordningen med den kommunal og private beredskapen skal gjennomføres.

2.2. Varslingsplikt

Både ansvarlig forurensner og kommunen har varslingsplikt i henhold til forskrift om varslingsplikt av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr 1269 (varslingsforskriften).

Varslingsinstansene fremgår av forskriftens § 4:

- **Brannvesen** skal varsles om akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra landbasert virksomhet.
- **Hovedredningssentralen (HRS)** eller nærmeste kystradio skal varsles ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra fartøy.
- **Hovedredningssentralen (HRS)** og **Petroleumstilsynet (Ptil)** skal varsles ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra virksomhet på kontinentalsokkelen.

Når 110-sentralen varsler Harstad Havn KF og Harstad Brann og Redning eller det lokale brannvesen i den enkelte kommune har mottatt varsel skal det varsles lokalt slik at nødvendig innsats for å bekjempe forurensningen kan iverksettes. Politiet og Kystverket skal i tillegg alltid varsles.

2.3. Plikt til å iverksette tiltak

2.3.1. Ansvarlig forurensere – aksjonsnivå 1:

Ansvarlige forurensere har plikt til å sette i verk tiltak ved akutt forurensning eller fare for slik forurensning. Dette fremgår av forurensningsloven § 46 første ledd. Tiltakene skal hindre at forurensning inntreffer, eller stanse, fjerne eller begrense skader og ulemper som følger av forurensningen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder også utover den plikten ansvarlig forurensere har til å sørge for nødvendig beredskap for egen virksomhet. Aksjonsplikten vedvarer selv om kommunen eller staten overtar aksjonen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder bare for tiltak som står i rimelig forhold til skader og ulemper som skal unngås.

2.3.2. Kommunen – aksjonsnivå 2:

Dersom ansvarlig forurensere er ukjent, ikke iverksetter tiltak, eller ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, har kommunen plikt til å aksjonere. Kommunen har i utgangspunktet plikt til å sette i verk tiltak mot alle hendelser innen kommunen som det er urimelig å kreve at ansvarlig forurensere selv håndterer. Dette gjelder også akutt forurensning som inntreffer utenfor kommunen, men som medfører skadevirkninger innen kommunen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder bare for tiltak som står i rimelig forhold til skader og ulemper som skal unngås.

Ved mindre hendelser kan kommunen sette i verk tiltak på egen hånd, men kan også benytte seg av Sør-Troms IUA for å ivareta kommunens beredskap og plikten til å sette i verk tiltak etter forurensningsloven.

Kommunen vil aldri kunne delegere seg bort fra det økonomiske ansvaret som følger av de tiltakene som Sør-Troms IUA iverksetter på vegne av kommunen. Derfor har kommunen et selvstendig ansvar for å dokumentere at de iverksatte tiltakene er nødvendige. Dette er en forutsetning for at utlegg skal kunne refunderes av forurensere, eller at Kystverket skal kunne yte vederlag ved statlige aksjoner. Kommunens aksjonsplikt fremgår av forurensningsloven § 46 andre ledd.

2.3.3. Kommunen(e) ved IUA – aksjonsnivå 3:

Sør-Troms IUA tar ansvaret for deltakerkommunenes plikt til å sette i verk tiltak etter forurensningsloven.

Det presiseres at det er deltakerkommunen(e) som har det økonomiske ansvaret og den økonomiske risikoen for de disponeringene som foretas i kommunene, uavhengig av om kommunen setter i verk tiltak på egen hånd eller ved hjelp av Sør-Troms IUA.

2.3.4. Staten ved Kystverket – aksjonsnivå 4:

Ved større tilfeller av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning kan Kystverket helt eller delvis overta ledelsen av arbeidet med å bekjempe ulykken, jf. forurensningsloven § 46 tredje ledd. Dette vil være i tilfeller der private eller kommunale tiltak ikke er tilstrekkelige.

2.4. Bistandsplikt

2.4.1. Ansvarlig forurensere

Ved kommunale og statlige aksjoner mot akutt forurensning eller fare for akutt forurensning kan forurensningsmyndigheten pålegge virksomheter som har beredskapsplikt etter forurensningsloven §

40 å stille til rådighet utstyr og personell som inngår i virksomhetens beredskap etter forurensningsloven §§ 40 til 42. Dette gjelder også ansvarlig forurensere. I slike tilfeller kan imidlertid den som ikke selv er ansvarlig for forurensningen, kreve vederlag etter forvaltningsloven § 65 for de tap han har hatt ved ikke å kunne beskytte egen eiendom.

Dette fremgår av forurensningsloven § 47.

2.4.2. Kommunen og IUA

Ved aksjoner som ledes av Kystverket kan kommunen pålegges å bistå med utstyr og personell som inngår i den kommunale beredskapen etter forurensningsloven §§ 43 og 44.

Dette fremgår av forurensningsloven § 47 andre ledd.

Dersom Sør-Troms IUA skal håndtere en kommunal aksjon, delegeres nødvendige fullmakter slik Sør-Troms IUA kan ta ansvaret for kommunens bistandsplikt etter forurensningsloven.

2.4.3. Staten ved Kystverket

Ved kommunale aksjoner vil staten yte nødvendig bistand i medhold av forurensningsloven § 46 andre ledd. Bistand kan være i form av rådgivning og at statlige beredskapsressurser stilles til rådighet.

3. FORURENSNINGSTRUSSELEN

3.1. Generelt

En vurdering av forurensningstrusselen ved olje- eller kjemikalieutslipp må baseres på kjennskap til de typer forurensende stoffer som produseres eller benyttes ved forskjellige bedrifter i Regionen, samt transporter av slike stoffer i eller gjennom Regionen.

Forurensende stoffer ved de enkelte bedrifter er registrert i samsvar med Håndboken "Risikokartlegging i kommunene".

Vurdering og konklusjon av forurensningstrusselen skal finnes i den enkelte deltakerkommunen.

3.2. Forurensningstrusselen - Sjø

Forurensning kan forekomme fra følgende kilder:

- Skipstrafikk (utslipp, kollisjon, grunnstøtning)
- Tankanlegg ved sjøen
- Bedrifter ved sjøen
- Marinaer
- Skipsvrak
- Elver som forurenses av fjernere kilder på land

3.3. Forurensningstrusselen - Land

Forurensning kan forekomme fra følgende kilder:

- Tankanlegg
- Bedrifter
- Jernbanetransporter
- Landevegstransporter.

3.4. Deltakerkommunenes ansvar

Deltakerkommunene skal sørge for til enhver tid å ha en oppdatert vurdering av forurensningstrusselen i sin kommune. En slik vurdering av forurensningstrusselen skal kunne legges frem for Sør-Troms IUA ved behov. Vurderingen bør sendes digitalt til Sør-Troms IUA hver gang en ny revidering foretas.

3.5. Scenariobaserte beredskapsanalyser

For at beredskapen skal innrettes mot den aktuelle risiko i regionen, skal det gjennomføres en analyse av forurensningstrusselen som beskriver både sannsynlighet for og konsekvenser av relevante forurensningsuhell.

Det er vanlig å uttrykke forurensningstrusselen i form av typiske uhellscenarier som på en enkel måte gir et bilde av trusselen. Scenariene begrunnes og det gis en kort beskrivelse av hvilken type tiltak (innsatsplan) som kreves for å ivareta de enkelte scenarier.

Hovedhensikten med beredskapsanalysen/scenariene er å danne grunnlag for og dimensjonere beredskapen, det vil si beslutte beredskapens organisering, krav til responstid, varsling, nødvendig bemanning (både antall og nødvendig kompetanse) og utstyr (type og mengde). I scenariene skal det også beskrives hvilke naturressurser som anses som mest sårbare og som kan skades ved det aktuelle scenariet.

Disse beredskapsanalysene/scenariene finnes i vedlegg 3.

4. INFORMASJONSANSVAR

4.1. Generelt

Det skal være en tydelig fordeling av informasjonsansvar mellom kommuner, Staten, IUA og Politi under kriser/aksjoner der forurensingsloven trer i kraft.

4.2. Hovedprinsipp for kommunikasjon med media

Følgende funksjoner skal primært uttale seg til pressen:

- Aksjonsleder av Sør-Troms IUA
- Informasjons- og kommunikasjonsansvarlig og eventuelt medarbeidere i informasjonsavdelingen.

Dersom det er besluttet å være en statlig aksjon er prinsippet for kommunikasjon til mediene følgende:

- Statens aksjonsledelse uttaler seg om omfanget av ulykken/hendelsen.
- Politiet uttaler seg om årsak og etterforskning.
- Ansatte ved servicesentrene i kommunene tar seg av publikumsinformasjon basert på informasjon fra Kystverket og IUA.

Andre fag/ressurspersoner kan eventuelt uttale seg innenfor sitt ansvarsområde, basert på fakta.

4.3. Sjekkliste for mediåhåndtering

Ytterligere informasjon om Sør-Troms IUA`s informasjon og mediahåndtering finnes i beredskapsplanens ooperative del.

5. HMS

5.1. Hensikten med internkontroll

Internkontrollen skal tilpasses art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen, jfr. § 5 i Internkontrollforskriften.

Vår viktigste målsetning er å gjennomføre all vår virksomhet på en sikker og forsvarlig måte uten skade på personell, ytterligere skade på miljø eller materielle verdier. Helse, miljø og sikkerhetsarbeid er en systematisk arbeidsmetode i en kontinuerlig prosess.

5.2. Organisering

Aksjonsledelsen har ansvar for HMS under en aksjon. Den organisasjonen som er ansvarlig for aksjonen har overordnet ansvar for HMS, og er ansvarlig for å iverksette nødvendige HMS-rutiner for å ivareta arbeidet på en forsvarlig måte.

Sør-Troms IUA skal bruke Kystverkets "HMS Perm" under sine aksjoner og med sine komplette deler og vedlegg adopteres som Sør-Troms IUA's HMS system.

5.3. HMS Perm

Kystverket har sammen med NOFO utarbeidet HMS permen "Oljevern", hvor målet er å ha felles krav og retningslinjer til helse, miljø og sikkerhet ved aksjoner og øvelser mot akutt forurensning. Sør-Troms IUA benytter seg av denne permen og adopterer den inn i sitt HMS system, jfr. vedlegg 3 til denne plan.

HMS -permen er delt opp i 3 hoveddeler:

- Del 1 - HMS organisering, regler og krav
- Del 2 - HMS veiledning
- Del 3 - HMS håndbok
- Vedlegg

6. UTSTYR

6.1. Generelt

Sør-Troms IUA har et sentralisert hovedlager i vertskommunen med utstyr som først og fremst er beregnet på strandsoneberedskap, kystnær beredskap og enkel assistanse for utslipp på land.

Sør-Troms IUA har også til enhver tid behov for en desentralisert depotstruktur. Kommunene skal derfor sørge for å ha nødvendig utstyr for å kunne aksjonere mot mindre tilfeller av akutt forurensning som forårsakes av normal virksomhet innen kommunen.

Ved større aksjoner skal Sør-Troms IUA kunne hente ut utstyr fra de desentraliserte depotene hos deltakerkommunene og flytte dette ut til området med den akutte forurensningen. For å være sikker på at utstyrmengden på de enkelte lager er forutsigbar, skal alle lagrene ha et gitt minimum av utstyr. Utsyret skal være lett tilgjengelig og kunne hentes på kort varsel. Utstyret skal følges opp kontinuerlig slik at det er i god nok stand til å brukes i en aksjon.

6.2. IUA utstyr hovedlager

IUA hovedlager skal minimum ha følgende utstyr på lager:

- 1 stk. Henger med plastbåt "Nordic Seahunter" med 25 hk utenbordsmotor
- 1 stk. Henger med Boombag med 150 meter oljelenser med et fribord på 350 mm
- 1 stk. skimmere/oljeopptakere for opptak av olje fra havn, elv, bekk og tanker.
- 2 stk aksjonstelt
- 300 meter oljelenser med faste flytelegemer og med et fribord på minimum 350 mm
- 300 meter absorberende lenser med skjørt og hurtigkupper for sammenkobling av flere lenser
- 60 stk. 80 Liter sekker med torvabsorbent
- 4 Beredskapskofferter, en for hver av rollene i ELS systemet
- 2 stk. Satelittelefoner (1 hos Harstad Brann og Redning og i hos Harstad Havn v/havnevakta)
- 4 stk. VHF radioer
- Tauverk, dregger og blåser i tilstrekkelig omfang
- Verneutsyr for 10 personer i 5 dager
- Kystverkets materiell

6.3. IUA utstyr deltakerkommuner

Alle deltakerkommunene skal minimum ha følgende utstyr på egnet lager:

- 50 meter absorberende lenser med skjørt og hurtigkupper for sammenkobling av flere lenser
- 10 stk. 80 liters sekker med torvabsorbent

På grunn av ansvarsområdets store utstrekning er det også bestemt at Salangen kommune skal ha:

- 100 meter oljelenser med faste flytelegemer og med et fribord på minimum 250 mm
- Tauverk, dregger og blåser i tilstrekkelig omfang
- Verneutsyr for 10 personer i 5 dager

6.4. Ytterligere IUA utstyr

En spesifisert oversikt over alt av utstyr som Sør-Troms IUA har tilgang til, finnes i den operative planen for Sør-Troms IUA.

7. DIGITALE HJELPEMIDLER

7.1. Generelt

Sør-Troms IUA forholder seg til flere deltakerkommuner som på hver sin kant har naturlig utskiftning av sine ansatte og hvem som innehar hvilke roller. Informasjon om relevant risikobilde og tilgjengelige ressurser vil også være i stadig endring.

Det er derfor viktig at Sør-Troms IUA til enhver tid har best mulig oversikt over roller, kontaktinformasjon, ressurser og risikobilde.

7.2. DSB-CIM Krisestøtteverktøy

DSB-CIM er et webbasert verktøy for helhetlig krisehåndtering som ivaretar organisasjonens behov på alle nivåer og gir et samlet bilde av situasjonen. Funksjonaliteten omfatter alle deler av hendelses- og krisehåndteringen:

- Risiko- og sårbarhetsvurdering
- Beredskapsplanlegging
- Kvalitetssikring og avvikshåndtering
- Opplæring og trening
- Krisehåndtering
- Mediehåndtering
- Evaluering og oppfølging

7.3. Kystinfo – Kystverkets kartløsning

I Kystinfo finner vi Kystverkets egne kartdata, men også kartdata og annen geografisk relatert informasjon fra en stor mengde andre dataeiere. De aller fleste hentes direkte fra kildedatabase og som bruker sikres man derfor tilgang til de siste oppdaterte dataene.

Ulike typer sjøkart, landkart, satellitt- og flyfoto, farleder, naturvernområder, ankringsområder, beredskapstema er eksempler på data man kan finne i Kystinfo.

8. DEFINISJONER

Absorbent: middel som kan suge opp forurensingen i sine porer. (for eksempel oljebark)

Adsorbent: middel som kan suge opp forurensningen ved at denne fester seg til midlets overflate (vedheng). I dagligtalen skilles det ikke mellom adsorbent og absorbent, men bruker absorbent selv om begge fenomener er tilstede.

AIS: Skipsbasert eller bøyebasert Automatisk Identifikasjons System som opererer i det maritime VHF båndet.

Aksjon: organiserte tiltak som omfatter varsling, bekjempning og sanering

Aksjonsleder: den person IUA bemyndiger til å lede aksjonen

Aksjonsstyre: formelt oppnevnt styre med ansvar for å ivareta kommunenes plikter etter Forurensningslovens § 43, første ledd.

Akutt forurensing: Med akutt forurensing menes forurensing av betydning, som inntreffer plutselig og som ikke er tillatt etter Forurensingsloven.

Bekjempning: fysiske, operative tiltak for å stoppe og begrense et akutt utslipp og som pågår fra et utslipp har funnet sted frem til dette er kommet under kontroll

BAOAC: Bonn Agreement Oil Appearance Code. Europeisk metodikk for å beskrive oljefilmtykkelse visuelt.

Dimensjonerende utslipp: ett eller flere tenkte utslipp som kan inntreffe innen området og som beredskapen bygges opp for å kunne ivareta

Dispergering: tilsetting av kjemisk middel som finfordeler olje i vann

ELS: Enhetlig ledelsesystem

FLIR: Forward Looking InfraRed Spektroskopi. Brukes i deteksjon av olje på sjøen, gjerne i mørket eller dårlig sikt. Brukes fra fly, helikopter eller fartøy.

Forurensningsmyndighet: offentlig instans som har myndighet i henhold til Forurensningsloven

Geografisk virkeområde: klart definert og avgrenset område som beredskapen skal omfatte (eksempelvis en region, en kommune el.l.)

GIS: Geografisk Informasjons System

Grunnlinjen: rette linjer trukket gjennom de ytterste punkter på den norske kyst

IFO: Intermediate Fuel oil. Betegnelse/klassifisering av bunkersoljer som benyttes som drivstoff i skipsfarten

Informasjon: melding som gis om et akutt utslipp til personer eller instanser som ikke berøres direkte av utslippet, men som kan være interessert i informasjonen, eksemplvis presse, politikere

Innsatsplan: er en situasjonsbetinget plan utarbeidet for det aktuelle innsatsstedet, som innsatsleder/aksjonsleder utarbeider for hele den pågående innsatsen. Innsatsplanen kan være verbal eller skriftlig.

IR: Infrarød Spektroskopi. Brukes i deteksjon av olje på sjøen, gjerne i mørket eller dårlig sikt.

IUA: Interkommunalt Utvalg mot Akutt forurensning. Beredskaps- og aksjonsutvalg sammensatt av ledere for ulike beredskapsinstanser (brannsjef, havnesjef, politimester, repr for industrien) i regionen. Utvalget skal planlegge, iverksette og lede større aksjoner mot akutt forurensning innen regionen på land og til sjøs ut til 1 nm fra grunnlinjen dersom skadevolder ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak.

KO/Kommandoplass: Stedet der staben er etablert.

KyV: Kystverket

Ledelsestøtte: utdannet personell som kan bistå innsatsleder med arbeid i forskjellige stabsfunksjoner.

MOB: modell for prioritering av miljøressurser ved akutte oljeutslipp langs kysten og på Svalbard.

Mobiliseringstid: tid fra varsel om akutt utslipp er mottatt til utstyr/personell er klart til avreise (dvs responstid minus transporttid)

NEDRA: Net Environmental Damage and Response Assessment.

Nødalarmsentral: fagsentral brann som mottar melding om akutt forurensning (tlf 110). Tilsvarende fagsentraler finnes for politi (112) og ambulanse (113)

NOFO: Norsk Oljevernforening for Operatørselskaper

OED: Olje- og Energidepartementet

OLF: Oljeindustriens landsforening

Operasjonell: beredskapsorganisasjonens evne til å fungere i øyeblikket og på sikt

Operativ: funksjonsdyktig og vedtaksfør

OPV: olje-på-vann øvelser, gjennomføres av NOFO

OR-klasse: Oil Recovery – betegnelse på fartøy som kan inngå i oljevernberedskapen og kan ta om bord oppsamlet olje.

Region: geografisk avgrenset område for interkommunalt beredskapssamarbeid for å ivareta kommunenes plikter etter Forurensningslovens § 43 - Kommunal og statlig beredskap.

Responstid: tiden fra varsel om akutt utslipp er mottatt til aktuelle tiltak iverksettes på skadested

Restaurering: tiltak som iverksettes når saneringen er avsluttet for å tilbakeføre plante- og dyrelivet til tilstanden før utslippet inntraff

ROV: Remotely Operated Vehicle. I denne sammenheng beskrivelse av en undervannsfarkost som styres fra båt/plattform og som brukes mye innenfor offshore petroleumsaktivitet.

Sanering: opprensning av forurensning etter akutfasen. Det vil si tiltak som iverksettes når det ikke er lenger er fare for at forurensningen kan komme i drift eller spre seg videre

SAR: Search and rescue. Redningstjeneste er søken etter og levering av bistand til folk som er i nød eller overhengende fare.

SKL: skadestedsleder

Strategisk ledelse: den organisasjon som har det overordnede ansvar for en aksjon og som tar de prinsipielle og overordnede beslutninger

Taktisk ledelse: skadestedsleder med sine gruppeledere som leder innsats på skadestedet

Varsling: melding som gis om et akutt utslipp til personer eller instanser som direkte berøres av utslippet og som har ansvar for å iverksette tiltak, eksempelvis brannvesen, havnevesen, Miljødirektoratet.

Vertsbrannvesen: brannvesenet i vertskommunen. Vil være utrykningsinstans ved akutte utslipp i hele regionen.

Vertskommune: kommune i en region som skal administrere beredskapen mot akutt forurensning i regionen. Kommunen har også ansvar for, i tillegg til den operative beredskapen innen egen kommune, å tilby bistand til andre kommuner innen regionen ved forurensningssituasjoner på land og til sjøs.

Innsatsleder: er den øverste leder som IUA bemyndiger på innsatsstedet.

Kommando: er den myndighet en innsatsleder eller skadestedsleder har til å koordinere og lede innsatsstyrkene. Kommando utøves over egne styrker, det vil si styrker og personell som man til daglig har ledelsesansvaret for.

Kontroll: er den myndighet en innsatsleder utøver over innsatspersonell som ikke normalt er under hans eller hennes kommando.

Sektor: er geografisk eller funksjonelt område hvor en klart definert innsatsstyrke arbeider under en leder. Et område består av flere teiger. Innsatsstyrken kan bestå av flere lag.

Teig: er geografisk eller funksjonelt område hvor ett klart definert innsatsstyrke arbeider under en leder. Teig er en del av en sektor.

9. VEDLEGG

9.1. Generelt

Vedleggene til Beredskapsplanens Administrative del er ment å være utfyllende til planen. De skal gjennomgå en hyppigere oppdatering og revidering enn planen selv.

Vedlegg 1 – Beredskapsplan, Operativ Del

Vedlegg 2 – HMS permen "Oljevern"

Vedlegg 3 – Forurensningstrusselen, Scenariobaserte beredskapsanalyser